

ΣΤΕ 2301/2017 [Νόμιμη σιωπηρή αίτηση απόρριψης για έκδοση διοικητικών πράξεων σχετικών με την ανάπλαση του Π. Άρεως]

Περίληψη

-Με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Δ' 514/8.7.1999), χαρακτηρίστηκε ως διατηρητέο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 2α του ν. 1577/1985, το κτήριο «Green Park» εντός του Πεδίου Άρεως και καθορίστηκαν ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης αυτού. Με την απόφαση αυτή, η οποία δεν προκύπτει ότι έχει ανακληθεί ή ακυρωθεί, ορίστηκε, μεταξύ άλλων, ότι απαγορεύεται κάθε αφαίρεση, αλλοίωση ή καταστροφή των επί μέρους αρχιτεκτονικών και διακοσμητικών στοιχείων του κτηρίου, επιτρέπεται δε μόνον η επισκευή, ο εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων, η στατική ενίσχυση και η εσωτερική διαρρύθμιση, εφ' όσον δεν θίγονται τα διατηρητέα στοιχεία του. Με τα δεδομένα αυτά, η από 20.10.2008 αίτηση που υπέβαλαν οι αιτούντες για την κατεδάφιση του εν λόγω διατηρητέου κτηρίου εντός του Άλσους δεν θα μπορούσε να ικανοποιηθεί παρά μόνον μετά την τυχόν ανάκληση ή πράξης, με την οποία κηρύχθηκε διατηρητέο. Ως εκ τούτου, η αίτησή τους, κατά το μέρος αυτό, νομίμως απορρίφθηκε σιωπηρώς από τη Διοίκηση.

-Το «Θέατρο Άλσους Πεδίου Άρεως - Οικονομίδα», το οποίο με Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου καθορίστηκε ως χώρος όπου επιτρέπεται η κατ' εξαίρεση λειτουργία δημοσίων θεαμάτων, διαμορφώθηκε κατά την αρχική δημιουργία του Πεδίου Άρεως, προοριζόμενο έκτοτε ως κυλικείο, εστιατόριο καθώς και κέντρο αναψυχής προς εξυπηρέτηση του κοινού. Η λειτουργία, μάλιστα, του χώρου αυτού, όπως έχει ειδικώς κριθεί, δικαιολογείται πλήρως εκ του γεγονότος ότι οι εγκαταστάσεις του, ούτε μεταβολή του προορισμού του Πεδίου Άρεως επιφέρουν ούτε παρακωλύουν ή αναιρούν την κοινή χρήση του. Με τα δεδομένα αυτά, η αίτηση που υπέβαλαν οι αιτούντες για την κατεδάφιση του εν λόγω κτηρίου, το οποίο υφίστατο, εξ αρχής στο Πάρκο και εξυπηρετεί, έκτοτε, τον προορισμό του, απορρίφθηκε σιωπηρώς από τη Διοίκηση.

-Από τα στοιχεία του φακέλου δεν προκύπτει ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις που θα επέβαλαν στη Διοίκηση την υποχρέωση να εκδώσει πράξη αναδάσωσης του Πεδίου Άρεως, εφ' όσον η δασική βλάστηση του Πάρκου δεν έχει, εν προκειμένω, καταστραφεί από πυρκαγιά ή άλλως αποψιλωθεί από ανθρώπινη ενέργεια ή φυσική αιτία. Εξ άλλου, η κοπή, κατά τα προεκτεθέντα, τεσσάρων (4) δένδρων από την ανάδοχο εταιρεία δεν αποτελεί λόγο για να κηρυχθεί αυτό αναδασωτέο διότι συνιστά μεμονωμένη επέμβαση εντασσόμενη στις εργασίες ανάπλασης του Πάρκου, οι οποίες περιλαμβάνουν εκτεταμένες φυτεύσεις δένδρων και θάμνων που συντείνουν, εν πάση περιπτώσει, στην αύξηση του πρασίνου του Άλσους σύμφωνα με τον προορισμό του.

Συνεπώς, η από 20.10.2008 αίτηση που υπέβαλαν οι αιτούντες για την έκδοση πράξης αναδάσωσης του Άλσους νομίμως απορρίφθηκε σιωπηρώς από τη Διοίκηση. Περαιτέρω, και το αίτημα των αιτούντων για την πραγματοποίηση της αναδάσωσης του Πάρκου σύμφωνα με την 108424/13.9.1934 απόφαση του Υπουργού Γεώργιος «Περί κηρύξεως ως αναδασωτέας της περιοχής του λεκανοπεδίου Αττικής», νομίμως απορρίφθηκε σιωπηρώς από τη Διοίκηση, διότι ανεξαρτήτως αν το Πάρκο ενέπιπτε στις ρυθμίσεις της απόφασης αυτής, με την οποία κηρύχθηκε αναδασωτέα ευρύτατη έκταση του λεκανοπεδίου, το καθεστώς της αναδάσωσης του έτους 1934 δεν δύναται, τόσον εμπειρικός όσον και από την άποψη της δασολογικής επιστήμης, να διαρκεί επί ογδόντα και πλέον έτη.

-Εφ' όσον δεν προκύπτει η διατήρηση αυθαιρέτων κατασκευών εντός του Πάρκου, το αίτημα των αιτούντων για την έκδοση πράξεων επιβολής ειδικής αποζημίωσης σε βάρος της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών-Πειραιώς, νομίμως απορρίφθηκε σιγή από τη Διοίκηση.

-Το Πεδίο του Άρεως αποτελεί κοινόχρηστο άλσος εντός του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου των Αθηνών, εξομοιώνεται δε, κατά τα προεκτεθέντα, με δασικά οικοσυστήματα και απολαύει της ιδιαίτερης προστασίας που θεσπίζεται στο Σύνταγμα και στο νόμο για τα δάση και τις δασικές εκτάσεις. Πρόκειται συνεπώς για αυστηρώς οριοθετημένο και προστατευόμενο χώρο και ως εκ τούτου θα ήταν αλυσιτελής η υποβολή αιτήματος για χαρτογράφησης του.

Πρόεδρος: Γ. Παπαγεωργίου

Εισηγητής: Αν. Σκούφαλος

Βασικές Σκέψεις

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση των παραλείψεων των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής καθώς και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών - Πειραιώς, οι οποίες εκδηλώθηκαν με την άπρακτη πάροδο τριμήνου από την υποβολή της από 20.10.2008 αίτησης των αιτούντων, να λάβουν κάθε πρόσφορο μέτρο για την προστασία και διαφύλαξη του «δασικού και αναδασωτέου χαρακτήρα» του Πεδίου Άρεως, ειδικότερα δε να προβούν αφ' ενός μεν στην έκδοση πράξεων: α) κατεδάφισης του κτηρίου «GREEN PARK», της περιφράξης και των πλακοστρώσεων - σκυροστρώσεων του περιβάλλοντος χώρου του, β) κατεδάφισης του κτηρίου του «Θεάτρου Άλσους», γ) απομάκρυνσης των κατασκευών του γηπέδου «Skateboard», δ) αναδάσωσης του Πεδίου Άρεως, ε) επιβολής ειδικής αποζημίωσης σε βάρος της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών - Πειραιώς, κατά το άρθρο 114 του ν. 1892/1990, για την διατήρηση των ανωτέρω αυθαιρέτων, κατά τους αιτούντες, κτηρίων και κατασκευών και στ) χαρτογράφησης του Πεδίου Άρεως,

αφ' ετέρου δε στην πραγματοποίηση της αναδάσωσης.

3. Επειδή, το δικόγραφο της κρινόμενης αίτησης υπογράφεται από τον πρώτο αιτούντα, ως δικηγόρο, συνυπογράφεται δε και από την δεύτερη αιτούσα. Εν όψει της παραστάσεως, κατά τη συζήτηση της αίτησης, του δικηγόρου αυτού, η συνυπογραφή του δικογράφου από την δεύτερη αιτούσα αρκεί για τη νομιμοποίησή της (Σ.τ.Ε. 1570/2001 Ολομ.).

4. Επειδή, τη δίκη συνεχίζει αυτοδικαίως, ως παθητικώς νομιμοποιούμενη, η Περιφέρεια Αττικής, η οποία υποκατέστησε, κατά τα άρθρα 3 παρ. 3 περ. θ' και 283 παρ. 2 του ν. 3852/2010 (Α' 87), την καταργηθείσα Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αθηνών - Πειραιώς.

5. Επειδή, στο άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 702/1977 (Α' 268), όπως η περίπτωση η' της παραγράφου αυτής αντικαταστάθηκε με το άρθρο 49 παρ. 3 του ν. 3659/2008 (Α' 77), ο οποίος ίσχυσε, κατά το άρθρο 82 του νόμου αυτού, από 8.6.2008, ορίζεται ότι: «Στην αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού εφετείου υπάγεται η εκδίκαση αιτήσεων ακυρώσεως ατομικών διοικητικών πράξεων διοικητικών αρχών που αφορούν: α) ..., β) ..., η) το χαρακτηρισμό κτισμάτων ή κατασκευών ως αυθαιρέτων, ανεξαρτήτως της νομοθεσίας κατ' εφαρμογή της οποίας έγινε ο χαρακτηρισμός, και την εξαίρεσή τους από την κατεδάφιση. Επίσης, την αυθαίρετη μεταβολή χρήσης και την επιβολή προστίμων αυθαιρέτων». Περαιτέρω, με την παρ. 1 του άρθρου 47 του ν. 3900/2010 (Α' 213), ο οποίος, κατά το άρθρο 70 αυτού, ίσχυσε από 1.1.2011, καταλαμβάνει όμως η διάταξη αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 50 του ίδιου νόμου, και τις εκκρεμείς υποθέσεις, προστέθηκε, πλην άλλων, περίπτωση ιδ' στην παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 702/1977, ως εξής: «ιδ) το χαρακτηρισμό εκτάσεων κατά το άρθρο 14 του ν. 998/1979 (ΦΕΚ 289 Α') και την κήρυξη εκτάσεων ως αναδασωτέων κατά τα άρθρα 38 και 41 του ίδιου νόμου, ... ». Εξ άλλου, στο άρθρο 5 του αυτού ν. 702/1977, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του ν. 2944/2001 (Α' 222) ορίζεται ότι: «Με την επιφύλαξη των οριζομένων στο άρθρο 5Α, σε έφεση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας υπόκεινται οι οριστικές αποφάσεις των διοικητικών εφετείων που εκδίδονται κατά την παρ. 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου επί αιτήσεως ακυρώσεως ή τριτανακοπής ...». Περαιτέρω, στο άρθρο 5Α του ν. 702/1977, το οποίο είχε προστεθεί με το άρθρο 3 του ανωτέρω

ν. 2944/2001 και αντικαταστάθηκε στη συνέχεια, αρχικώς με την παρ. 6 του άρθρου 49 του ν. 3659/2008 και ακολούθως με την παρ. 3 του άρθρου 47 του ν. 3900/2010, ορίζεται ότι: «Οι αποφάσεις των διοικητικών εφετείων που εκδίδονται επί των διαφορών των περιπτώσεων α', β', γ', δ', ε', ια' και ιγ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου δεν υπόκεινται σε έφεση ... ». Η κρινόμενη αίτηση, με την οποία ζητείται η ακύρωση των παραλείψεων της Διοίκησης να προβεί στην έκδοση πράξεων κατεδάφισης αυθαιρέτων, κατά τους αιτούντες, κατασκευών εντός του αναδασωτέου Πεδίου Άρεως, αναδάσωσης και επιβολής ειδικής αποζημίωσης, κατά το άρθρο 114 του ν. 1892/1990, για την διατήρηση των ανωτέρω κατασκευών, ανήκει, σύμφωνα με τις προεκτεθείσες διατάξεις, οι οποίες καταλαμβάνουν και τις εκκρεμείς υποθέσεις, στην αρμοδιότητα του οικείου διοικητικού εφετείου. Συντρέχει,

όμως, κατά το άρθρο 34 παρ. 1 του ν. 1968/1991 (Α΄ 150), νόμιμη περίπτωση να κρατηθεί η υπόθεση προς εκδίκαση από το Συμβούλιο της Επικρατείας για λόγους οικονομίας της δίκης, δοθέντος ότι για τις εν λόγω διαφορές προβλέπεται η άσκηση έφεσης ενώπιόν του (βλ. Σ.τ.Ε. 735/2008 Ολομ.).

6. Επειδή, περαιτέρω, η παράλειψη της Διοίκησης να προβεί στην χαρτογράφηση του Πεδίου Άρεως, κατ' εφαρμογή του άρθρου 27 του ν. 2664/1998 (Α΄ 275), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, το οποίο προβλέπει την κατάρτιση δασικών χαρτών από τις Διευθύνσεις Δασών των Περιφερειών, προκαλεί ακυρωτική διαφορά που ανήκει στην αρμοδιότητα του Ε΄ Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας (πρβλ. Σ.τ.Ε. 1978/2002, βλ. ήδη άρθρο 19 παρ. 4 του ν. 3889/2010, Α΄ 182, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 7 παρ. 6 του ν. 4164/2013, Α΄ 156, με το οποίο ορίζεται ότι «Κατά των πράξεων κύρωσης των δασικών χαρτών επιτρέπεται η άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας»).

7. Επειδή, από τις διατάξεις των άρθρων 24 παρ. 1 και 117 παρ. 3 του Συντάγματος συνάγεται ότι τα δάση και οι δασικές εκτάσεις της χώρας υπάγονται, ως φυσικά αγαθά και οικοσυστήματα και ανεξαρτήτως της ειδικότερης ονομασίας τους ή της θέσης τους σε σχέση προς τις οικιστικές περιοχές, σε ιδιαίτερο προστατευτικό καθεστώς με σκοπό τη διατήρηση της κατά προορισμό χρήσης τους και τη διαφύλαξη της φυσικής και βιολογικής ισορροπίας. Οι συνταγματικές αυτές διατάξεις επιβάλλουν στον κοινό νομοθέτη να θεσπίζει πρόσφορα για το σκοπό αυτό μέσα, τα οποία να καθιερώνουν το κατά την εκάστοτε αντίληψη του νομοθέτη, υποκείμενη σε δικαστικό έλεγχο ως προς τη συμβατότητά της με το άρθρο 24 του Συντάγματος, ενδεδειγμένο σύστημα προστασίας των δασικών οικοσυστημάτων. Εξ άλλου, τα άλση και πάρκα που βρίσκονται σε κοινόχρηστο χώρο εντός εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου αποτελούν μέρος του φυσικού κεφαλαίου και εξομοιώνονται με τα δασικά οικοσυστήματα, υπαγόμενα στην ιδιαίτερη προστασία που θεσπίζεται στο Σύνταγμα και στο νόμο για τα δάση και τις δασικές εκτάσεις (βλ. Σ.τ.Ε. 677/2010 Ολομ.) αφού, άλλωστε, το άρθρο 3 παρ. 5 του ν. 998/1979, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ. 1 του

ν. 3208/2003 (Α΄ 303) και, ήδη, αναριθμήθηκε με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν. 3818/2010 (Α΄ 17), ορίζει ρητώς ότι «4. Στις διατάξεις του παρόντος νόμου υπάγονται και τα εντός των πόλεων και των οικιστικών περιοχών πάρκα και άλση ...», το δε άρθρο 4 παρ. 2 περ. α΄ του ίδιου νόμου ότι «2. Από της απόψεως της θέσεως των δασών και δασικών εκτάσεων εν σχέσει προς τους χώρους ανθρωπίνης εγκαταστάσεως και δραστηριότητας, διακρίνονται: α) Πάρκα και άλση εντός των πόλεων ή των οικιστικών περιοχών ...».

8. Επειδή, με το από 23.7.1887 διάταγμα (Α΄ 201) εγκρίθηκε διάγραμμα ρύθμισης του χώρου του Πεδίου Άρεως, το οποίο ήταν υπαίθριος τόπος συγκέντρωσης του κοινού για περίπατο και αναψυχή. Με το από 20.7.1900 διάταγμα «Περί τροποποιήσεως του σχεδίου της πόλεως Αθηνών κατά την Πλατείαν Άρεως» (Α΄ 228) ο χώρος του Πεδίου Άρεως χαρακτηρίσθηκε κοινόχρηστος, χωρίς να γίνει ειδικότερος καθορισμός του προορισμού του. Στη συνέχεια, με το από 20.11.1902 διάταγμα (Α΄ 229), η έκταση

κηρύχθηκε δασωτέα. Με το από 18/28.5.1927 διάταγμα (Α΄ 100) ορίσθηκε ότι ο χώρος του Πεδίου Άρεως θα μετατραπεί σε κήπο. Ακολουθώντας, με σειρά ειδικών νομοθετικών διατάξεων

(ν. 6171/1934, Α΄ 214, ν. 398/1941, Α΄ 282, ν.δ 137/1946, Α΄ 298), προσδόθηκε στον χώρο αυτό η ιδιότητα του κοινοχρήστου άλσους.

9. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής: Ο χώρος του Πεδίου Άρεως περιβάλλεται στο μεγαλύτερο μέρος του από περίφραξη, η οποία οριοθετεί το Πάρκο, οι δε διακοπές της συνέχειάς της σε δεκαέξι (16) συνολικά σημεία λειτουργούν ως είσοδοι προς το Πάρκο. Το Πάρκο αποτελείται από δίκτυο ασφάλτινων πεζοδρομών, περιοχές πρασίνου με εμφανή σημάδια υποβάθμισης του φυσικού πλούτου, πλατείες, κτήρια για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών και την στέγαση των υπηρεσιών διαχείρισης και συντήρησης, χώρους υγιεινής, το «Θέατρο Άλσους Πεδίου Άρεως - Οικονομίδα», το οποίο με την 102/24.7.1971 Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου (Α΄ 157) καθορίσθηκε ως χώρος όπου επιτρέπεται η κατ' εξαίρεση λειτουργία δημοσίων θεαμάτων, το «Green Park», το αρχικό κτήριο του οποίου κηρύχθηκε διατηρητέο με την 13321/3134/2.6.1999 πράξη του Υπουργού Πολιτισμού (Δ΄ 514/8.7.1999), το αναψυκτήριο «Γαρδένια», καθώς και περιοχές με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, όπως πλατάνια - υδάτινη διαδρομή, ροδώνας, αριές, πρώην θέατρο Αλίκη, οδός Ηρώων. Με το άρθρο 2ο παρ. 2 του π.δ. 98/2000 (Α΄ 85) παραχωρήθηκε στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αθηνών - Πειραιώς η διεύθυνση, συντήρηση, επέκταση και εκμετάλλευση του Άλσους του Πεδίου Άρεως. Στο έργο «Ανάπλαση του Πεδίου του Άρεως», το οποίο με την 40/10.12.2007 πράξη της εν λόγω Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ανατέθηκε στην ανώνυμη εταιρεία «Α.

ΚΑΠΕΤΑΝΙΔΗΣ ΑΤΕΕ», περιλαμβάνεται η μελέτη και κατασκευή οικοδομικών έργων, και, συγκεκριμένα, αναπαλαίωση κτηρίου «Θεάτρου Άλσους», καθαιρέσεις προσθέτων κατασκευών, διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου, ανακαίνιση κτηρίων διοίκησης - διαχείρισης και του περιπτέρου «Γαρδένια», καθαίρεση φυλακίου - εκδοτηρίου εισιτηρίων, ανακαίνιση κτηρίων τουαλέτας, έργα κυκλοφορίας πεζών, δηλαδή ανάπλαση πεζοδρομών, πλατειών, πλατωμάτων και εισόδων, έργα που αφορούν τοπόσημα, όπως συντήρηση ανδριάντων ηρώων, μνημείου Ιερού Λόχου, αγαλμάτων Αθηνάς και περιβόλου Ιερού Ναού Ταξιαρχών, σύνθεσης Βασάλου, ανάπλαση ροδώνα, αριών, υπαιθρίου θεάτρου «Αλίκη», υδάτινης διαδρομής, καθώς και η κατασκευή χώρου «Skateboard», η προμήθεια νέου και η συντήρηση παλαιού εξοπλισμού που περιλαμβάνει παγκάκια, καθιστικά, κάδους αχρήστων, σήμανση και περίφραξη γηπέδου, ηλεκτρομηχανολογικές εργασίες στους υπαίθριους χώρους και στα κτήρια, όπως ηλεκτροφωτισμός, ηλεκτρομηχανολογικός εξοπλισμός, τηλεφωνικό δίκτυο, πυρανίχνευση, πυρόσβεση, κλιματισμός - θέρμανση - αερισμός, ηλεκτρικός υποσταθμός, υδραυλικά έργα για την αποχέτευση ομβρίων και ακαθάρτων και την άρδευση, και έργα πρασίνου, όπως η προμήθεια, μεταφορά και ενσωμάτωση κηπαίου χώματος και τύρφης, η διάνοιξη λάκκων, η φύτευση μικρών, μεσαίων και μεγάλων δένδρων και θάμνων, η εγκατάσταση χλοοτάπητα, μεταφυτεύσεις και τριτεύον δίκτυο άρδευσης. Στο συνολικό έργο δεν περιλαμβάνεται το «Green Park». Με την από

7.3.2008 αίτησή του ο πρώτος αιτών ζήτησε από τη Νομάρχη Αθηνών - Πειραιώς να τηρηθούν οι διατάξεις της δασικής νομοθεσίας πριν από οποιαδήποτε επέμβαση στο Πεδίο Άρεως, το οποίο κατά την άποψή του είναι αναδασωτέα έκταση, και να του χορηγηθούν αντίγραφα όλων των σχετικών με την ανάπλαση εγγράφων. Με την ίδια αίτηση ο ανωτέρω ζήτησε από το Διευθυντή Δασών Αθηνών, να ενεργήσει σύμφωνα με τις αρμοδιότητές του. Με το 775/7.4.2008 έγγραφο της Διεύθυνσης Δασών Αθηνών ζητήθηκε από την Υπερνομαρχία Αθηνών - Πειραιώς η άμεση υποβολή της μελέτης ανάπλασης προκειμένου αυτή να ελεγχθεί και εγκριθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, δεδομένου ότι, κατά την άποψη της Διεύθυνσης Δασών, το Πεδίο Άρεως αποτελεί «δασωτέα - αναδασωτέα» έκταση, η οποία χρησιμοποιείται ως άλσος. Με το 25637/2.5.2008 έγγραφο της Προϊσταμένης του Τμήματος Εκτελέσεως Έργων της Νομαρχίας Αθηνών εκλήθη η ανάδοχος εταιρεία να μην εκτελεί εργασίες, για τις οποίες απαιτούνται άδειες, όπως οικοδομική άδεια, άδεια Ε.Π.Α.Ε. και άδεια από τη Διεύθυνση Δασών. Παράλληλα, απεστάλη στο Γενικό Γραμματέα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών - Πειραιώς το 126752/8.6.2008 έγγραφο του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Πολεοδομίας του Δήμου Αθηναίων, σύμφωνα με το οποίο ο χώρος του Πεδίου Άρεως είναι κοινόχρηστος χώρος εντός σχεδίου πόλης, χωρίς να έχουν καθορισθεί όροι δόμησης. Με το 1086/27.5.2008 έγγραφο της Διεύθυνσης Δασών Αθηνών γνωστοποιήθηκε σε πολίτες που είχαν υποβάλει σχετική αναφορά ότι, μετά από αυτοψία, διαπιστώθηκε η κοπή τεσσάρων (4) δένδρων στο Πεδίο Άρεως και υπεβλήθη πρωτόκολλο μήνυσης κατά της εταιρείας, στην οποία είχε ανατεθεί το έργο της αναπλάσεώς του. Με το 1467/19.6.2008 έγγραφο της Διεύθυνσης Δασών Αθηνών υπεβλήθη πρωτόκολλο μήνυσης σε βάρος του εκπροσώπου της ίδιας αναδόχου εταιρείας για παράνομη εκσκαφή που έλαβε χώρα στο Πεδίο Άρεως. Με το 1595/4.7.2008 έγγραφο της Διεύθυνσης Δασών Αθηνών της Περιφέρειας Αττικής γνωστοποιήθηκε στον πρώτο αιτούντα, ύστερα από την από 26.6.2008 αίτησή του, ότι το Πεδίο Άρεως, κατά την άποψη της εν λόγω υπηρεσίας, αποτελεί δασωτέα έκταση και με το 2261/12.9.2008 έγγραφο της ίδιας Διεύθυνσης κλήθηκαν η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αθηνών - Πειραιώς, εκπρόσωπος της αναδόχου εταιρείας και η Πολεοδομία Αθηνών, προς τους οποίους απευθύνεται το έγγραφο αυτό, να διακόψουν τις εργασίες ανάπλασης του Πεδίου Άρεως. Οι αιτούντες, με την από 20.10.2008 αίτησή τους προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής και τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αθηνών - Πειραιώς, κοινοποιούμενη και στη Διεύθυνση Δασών Αθηνών, ζήτησαν, με αφορμή τα εκτελούμενα έργα ανάπλασης του Πεδίου Άρεως, να ληφθεί κάθε προληπτικό και κατασταλακτικό μέτρο προστασίας και διαφύλαξης του δασικού και αναδασωτέου χαρακτήρα του Πεδίου Άρεως, και να εκδοθούν πράξεις κατεδάφισης - απομάκρυνσης του κτηρίου - κέντρου διασκέδασης «Green Park», των πλακοστρώσεων και της περίφραξης του περιβάλλοντος χώρου του εν λόγω κτηρίου, του κτηρίου του «Θεάτρου Άλσους» και των κατασκευών γηπέδου Skateboard, καθώς και πράξεις αναδάσωσης και επιβολής ειδικής αποζημίωσης για την διατήρηση των ανωτέρω

αυθαιρέτων κατασκευών. Εξ άλλου, με τα Φ5/1/8214/26.11.2008 και 9458/11.12.2008 έγγραφα, αντιστοίχως, η Γ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Αθηνών και η 1η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων γνωστοποίησαν στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αθηνών - Πειραιώς ότι δεν έχουν αντίρρηση για τις εκτελούμενες εργασίες στο πλαίσιο του έργου «Ανάπλαση Πεδίου του Άρεως». Με τα 64197/5.11.2008 και 3979/11.12.2008 έγγραφα, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αθηνών - Πειραιώς διαβίβασε τον φάκελο του έργου στη Διεύθυνση Δασών Αθηνών. Περαιτέρω, με το 3979/11.12.2008 έγγραφό του ο Γενικός Γραμματέας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών - Πειραιώς γνωστοποίησε ότι καταργήθηκε ο χώρος «Skateboard» ως μη συμβατός με τη λειτουργία του Πεδίου Άρεως και ως μη περιλαμβανόμενος στον αρχικό σχεδιασμό, του έτους 1934, του Άλσους. Όπως αναφέρεται στο ίδιο έγγραφο, στη θέση του αρχικά προβλεπόμενου χώρου «Skateboard» θα κατασκευασθεί βάσει νέων σχεδίων, τα οποία εγκρίθηκαν, πλάτωμα με χωμάτινη επιφάνεια και φύτευση στην κεντρική περιοχή του, δηλαδή θα αποκατασταθεί η κατάσταση που υπήρχε στον αρχικό σχεδιασμό του Πεδίου Άρεως. Ακολούθησε η σύνταξη της από 12.12.2008 έκθεσης ελέγχου από δασολόγο της δασικής υπηρεσίας, σύμφωνα με την οποία οι πάσης φύσεως υποδομές που προβλέπονται από τις μελέτες του έργου και υπήρχαν στον αρχικό σχεδιασμό του Πεδίου Άρεως, όπως δρόμοι περιπάτου και αποκομιδής απορριμμάτων, πεζόδρομοι, πλατείες, μονοπάτια, φυτωριακές εγκαταστάσεις, κτήρια διοίκησης, και αποθήκες, πρέπει να θεωρηθούν ως λειτουργικά παραρτήματα του υφισταμένου πρασίνου και δεν αντίκεινται στην κείμενη νομοθεσία. Αντιθέτως, το θέατρο «Αλίκη» και νέες κατασκευές που δεν υπήρχαν στον αρχικό σχεδιασμό του, δεν είναι νόμιμα κτίσματα, διότι, σύμφωνα με την έκθεση αυτή, το Πεδίο Άρεως θεωρείται ως έκταση δασωτέα και αναδασωτέα. Με την ίδια έκθεση εξετάσθηκε η φυτοτεχνική μελέτη της ανάπλασης και παρατηρήθηκε τελικά ότι: α) είναι θετικό το γεγονός πως σημαντικές επιφάνειες που σήμερα καλύπτονται από άσφαλτο και τσιμεντένιες κατασκευές θα αντικατασταθούν από σκληρές χωμάτινες επιφάνειες, β) η τοποθέτηση χλοοτάπητα σε πολλές από τις επιφάνειες είναι εφικτή, εφ' όσον εξασφαλιστεί επάρκεια νερού, γ) πρέπει να αντικατασταθούν οι τσιμεντένιοι πάγκοι που προβλέπει η μελέτη από ξύλινους, δ) πρέπει να απομακρυνθούν οι όποιες αυθαίρετες κατασκευές έγιναν στο παρελθόν. Ακολούθως, με το 250/29.1.2009 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής εγκρίθηκαν τα φυτοτεχνικά έργα της μελέτης «Ανάπλαση Πεδίου του Άρεως» και με το οικ. 183/2.2.2009 έγγραφο του Διευθυντή της Διεύθυνσης Δασών Αθηνών, ο οποίος υπογράφει με εντολή του ιδίου Γενικού Γραμματέα, γνωστοποιήθηκε στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αθηνών - Πειραιώς ότι δεν είναι επιτρεπτές κατά τη δασική νομοθεσία επεμβάσεις και εργασίες σε κτήρια και υποδομές που δεν περιλαμβάνονταν στον ανωτέρω αρχικό σχεδιασμό, διότι, κατά την άποψη της δασικής υπηρεσίας το Πεδίο Άρεως αποτελεί έκταση δασωτέα και αναδασωτέα. Τέλος, με την 183/11.2.2009 άδεια που εξέδωσε η Πολεοδομία του Δήμου Αθηναίων υπέρ της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών - Πειραιώς επετράπη η επισκευή και εσωτερικές διαρρυθμίσεις του υπάρχοντος κτηρίου «Άλσους» στο Πεδίο

Άρεως χωρίς αλλαγή χρήσης.

10. Επειδή, κατά τα εκτιθέμενα στο ανωτέρω 3979/11.12.2008 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών - Πειραιώς προς την Διεύθυνση Δασών Αθηνών, ο χώρος «Skateboard» καταργήθηκε ως μη συμβατός με τη λειτουργία και τον αρχικό σχεδιασμό του Πεδίου Άρεως, με την πρόβλεψη, μάλιστα, αντικατάστασης του υφιστάμενου ασφάλτινου δαπέδου με χωμάτινη επιφάνεια καθώς και φύτευσης. Με τα δεδομένα αυτά, από τα οποία προκύπτει η απένταξη του χώρου «Skateboard» και των κατασκευών του από τον υλοποιούμενο σχεδιασμό, νομίμως απορρίφθηκε σιωπηρώς από τη Διοίκηση η από 20.10.2008 αίτηση των αιτούντων κατά το μέρος αυτό.

11. Επειδή, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 71 του ν. 998/1979 (Α΄ 289), όπως αυτή αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 46 του ν. 2145/1993 (Α΄ 88), «1. Εργολάβοι, υπεργολάβοι, κατασκευαστές, οι εντολείς τους και κάθε τρίτος που επιχειρεί, άνευ δικαιώματος ... την ανέγερση οποιουδήποτε κτίσματος ή κατασκευάσματος ... ή πραγματοποιεί οποιασδήποτε φύσεως εγκατάσταση εντός δάσους ή δασικής εκτάσεως, δημόσιας ή ιδιωτικής, τιμωρούνται με φυλάκιση ... και με χρηματική ποινή...», κατά δε την παρ. 2 του αυτού άρθρου 71 του

ν. 998/1979, «2. ... Η δασική αρχή διατάσσει και, εν αρνήσει του υποχρέου, εκτελεί άνευ ετέρας διατυπώσεως την κατεδάφισιν των κτισμάτων». Περαιτέρω, κατά την παρ. 1 του άρθρου 114 του

ν. 1892/1990 (Α΄ 101) «1. Απαγορεύεται η ανέγερση οικοδομών, κτισμάτων και πάσης φύσεως εγκαταστάσεων εντός δημοσίων ή ιδιωτικών δασών ή δασικών ή αναδασωτέων εκτάσεων, που καταστράφηκαν ή καταστρέφονται από πυρκαϊά...", και κατά την παρ. 2 του ίδιου άρθρου, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 9 παρ. 5 του ν. 2880/2001 (Α΄ 9)

«2. Ανεγερθείσες ή ανεγειρόμενες οικοδομές, κτίσματα και πάσης φύσεως εγκαταστάσεις στις ανωτέρω εκτάσεις κατεδαφίζονται υποχρεωτικά κατόπιν αποφάσεως του οικείου Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας με τεχνική υποστήριξη που διατίθεται και από την τεχνική υπηρεσία της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης της οικείας Περιφέρειας, ύστερα από αίτημα του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας και με την συνδρομή της αρμόδιας δασικής υπηρεσίας». Εξ άλλου, με το άρθρο 4 παρ. 2α του

ν. 1577/1985 (Γ.Ο.Κ./1985, Α΄ 210), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, προβλέπεται ότι, με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων μπορεί να χαρακτηρίζονται κτήρια ή τμήματά τους ως διατηρητέα και να καθορίζονται ειδικοί όροι προστασίας και περιορισμοί δόμησης και χρήσης, κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του νόμου αυτού και από κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη. Ο χαρακτηρισμός αυτός χωρεί για τους λόγους που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου, δηλαδή με σκοπό την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και τη διατήρηση και ανάδειξη του ιδιαίτερου πολεοδομικού, αισθητικού, ιστορικού, λαογραφικού και αρχιτεκτονικού χαρακτήρα των κτισμάτων.

Κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, ερμηνευομένων με βάση και την αρχή του ενιαίου της Διοίκησης, δεν επιτρέπεται να διαταχθεί η κατεδάφιση διατηρητέου κτίσματος εντός άλσους, δηλαδή έκτασης εξομοιούμενης με δασικό οικοσύστημα, εφ' όσον η πράξη με την οποία κηρύχθηκε διατηρητέο δεν έχει ακυρωθεί ή ανακληθεί. Επομένως, αν διαπιστωθεί παράβαση των διατάξεων αυτών, το μέτρο της κατεδάφισης μπορεί να επιβληθεί από τη δασική αρχή μόνο μετά την ανάκληση ή ακύρωση της πράξης με την οποία το κτίσμα κηρύχθηκε διατηρητέο (πρβλ. Σ.τ.Ε. 3169/2015).

12. Επειδή, με την 13321/3134/2.6.1999 απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Δ' 514/8.7.1999), χαρακτηρίστηκε ως διατηρητέο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 2α του ν. 1577/1985, το κτήριο «Green Park» εντός του Πεδίου Άρεως και καθορίστηκαν ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης αυτού. Με την απόφαση αυτή, η οποία δεν προκύπτει ότι έχει ανακληθεί ή ακυρωθεί, ορίστηκε, μεταξύ άλλων, ότι απαγορεύεται κάθε αφαίρεση, αλλοίωση ή καταστροφή των επί μέρους αρχιτεκτονικών και διακοσμητικών στοιχείων του κτηρίου, επιτρέπεται δε μόνον η επισκευή, ο εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων, η στατική ενίσχυση και η εσωτερική διαρρύθμιση, εφ' όσον δεν θίγονται τα διατηρητέα στοιχεία του. Με τα δεδομένα αυτά, η από 20.10.2008 αίτηση που υπέβαλαν οι αιτούντες για την κατεδάφιση του εν λόγω διατηρητέου κτηρίου εντός του Άλσους δεν θα μπορούσε να ικανοποιηθεί παρά μόνον μετά την τυχόν ανάκληση ή ακύρωση της πράξης, με την οποία κηρύχθηκε διατηρητέο. Ως εκ τούτου, η από 20.10.2008 αίτησή τους, κατά το μέρος αυτό, νομίμως απορρίφθηκε σιωπηρώς από τη Διοίκηση.

13. Επειδή, το «Θέατρο Άλσους Πεδίου Άρεως - Οικονομίδα», το οποίο με την 102/24.7.1971 Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου (Α' 157) καθορίστηκε ως χώρος όπου επιτρέπεται η κατ' εξαίρεση λειτουργία δημοσίων θεαμάτων, διαμορφώθηκε κατά την αρχική δημιουργία του Πεδίου Άρεως, προοριζόμενο έκτοτε ως κυλικείο, εστιατόριο καθώς και κέντρο αναψυχής προς εξυπηρέτηση του κοινού. Η λειτουργία, μάλιστα, του χώρου αυτού, όπως έχει ειδικώς κριθεί (Σ.τ.Ε. 2568/1981), δικαιολογείται πλήρως εκ του γεγονότος ότι οι εγκαταστάσεις του, ούτε μεταβολή του προορισμού του Πεδίου Άρεως επιφέρουν ούτε παρακωλύουν ή αναιρούν την κοινή χρήση του. Με τα δεδομένα αυτά, η από 20.10.2008 αίτηση που υπέβαλαν οι αιτούντες για την κατεδάφιση του εν λόγω κτηρίου, το οποίο υφίστατο εξ αρχής στο Πάρκο και εξυπηρετεί, έκτοτε, τον προορισμό του, νομίμως απορρίφθηκε σιωπηρώς από τη Διοίκηση.

14. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 117 παρ. 3 του Συντάγματος «Δημόσια ή ιδιωτικά δάση και δασικές εκτάσεις που καταστράφηκαν ή καταστρέφονται από πυρκαγιά ή που με άλλο τρόπο αποψιλώθηκαν ή αποψιλώνονται δεν αποβάλλουν για το λόγο αυτό το χαρακτήρα που είχαν πριν καταστραφούν, κηρύσσονται υποχρεωτικά αναδασωτέες και αποκλείεται να διατεθούν για άλλο προορισμό». Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, όπως έχει παγίως ερμηνευθεί (Σ.τ.Ε 677/2010 Ολομ., 2778/1988 Ολομ. κ.ά.), σε περίπτωση καταστροφής ή αποψίλωσης του δάσους ή της δασικής έκτασης από

πυρκαγιά ή οποιαδήποτε άλλη αιτία, προερχόμενη είτε από ανθρώπινη ενέργεια, είτε από φυσικά αίτια, είναι υποχρεωτική η κήρυξη της έκτασης ως αναδασωτέας.

15. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου δεν προκύπτει ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις που θα επέβαλαν στη Διοίκηση την υποχρέωση να εκδώσει πράξη αναδάσωσης του Πεδίου Άρεως, εφ' όσον η δασική βλάβη του Πάρκου δεν έχει, εν προκειμένω, καταστραφεί από πυρκαγιά ή άλλως αποσιλωθεί από ανθρώπινη ενέργεια ή φυσική αιτία. Εξ άλλου, η κοπή, κατά τα προεκτεθέντα, τεσσάρων (4) δένδρων από την ανάδοχο εταιρεία δεν αποτελεί λόγο για να κηρυχθεί αυτό αναδασωτέο διότι συνιστά μεμονωμένη επέμβαση εντασσόμενη στις εργασίες ανάπλασης του Πάρκου, οι οποίες περιλαμβάνουν εκτεταμένες φυτεύσεις δένδρων και θάμνων που συντείνουν, εν πάση περιπτώσει, στην αύξηση του πρασίνου του Άλσους σύμφωνα με τον προορισμό του. Συνεπώς, η από 20.10.2008 αίτηση που υπέβαλαν οι αιτούντες για την έκδοση πράξης αναδάσωσης του Άλσους νομίμως απορρίφθηκε σιωπηρώς από τη Διοίκηση. Περαιτέρω, και το αίτημα των αιτούντων για την πραγματοποίηση της αναδάσωσης του Πάρκου σύμφωνα με την 108424/13.9.1934 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας «Περί κηρύξεως ως αναδασωτέας της περιοχής του λεκανοπεδίου Αττικής» (Β' 133/16.10.1934), νομίμως απορρίφθηκε σιωπηρώς από τη Διοίκηση, διότι, ανεξαρτήτως αν το Πάρκο ενέπιπτε στις ρυθμίσεις της απόφασης αυτής, με την οποία κηρύχθηκε αναδασωτέα ευρύτατη έκταση του λεκανοπεδίου, το καθεστώς της αναδάσωσης του έτους 1934 δεν δύναται, τόσο εμπειρικά όσο και από την άποψη της δασολογικής επιστήμης, να διαρκεί επί ογδόντα και πλέον έτη (πρβλ. Σ.τ.Ε. 2153/2015 Ολομ., επίσης την από 10.7.2003 απόφαση του Ε.Δ.Δ.Α., Παπασταύρου και λοιποί κατά Ελλάδα, αρ. 46372/99, και την από 8.10.2004 απόφαση του ίδιου Δικαστηρίου, Κατσούλης κ.λπ. κατά Ελλάδα, αρ. 66742/01).

16. Επειδή, εφ' όσον δεν προκύπτει, κατά τα προεκτεθέντα, η διατήρηση αυθαιρέτων κατασκευών εντός του Πάρκου, το αίτημα των αιτούντων για την έκδοση πράξεων επιβολής ειδικής αποζημίωσης σε βάρος της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών - Πειραιώς, κατά το άρθρο 114 του ν. 1892/1990, νομίμως απορρίφθηκε σιγή από τη Διοίκηση.

17. Επειδή, στην από 20.10.2008 αίτηση των αιτούντων, αναφέρεται μεν ότι η Διοίκηση, εκτός άλλων υποχρεώσεών της, οφείλει να προβεί στη χαρτογράφηση του Πάρκου, στο αιτητικό, όμως, της εν λόγω αίτησης δεν διατυπώνεται αίτημα χαρτογράφησης του χώρου, όπως, αντιθέτως, συμβαίνει με τις λοιπές υποχρεώσεις της Διοίκησης που επισημαίνονται στην ως άνω αίτηση. Δεν συνέτρεξε, συνεπώς, παράλειψη της Διοίκησης να ικανοποιήσει αίτημα των αιτούντων για χαρτογράφηση του Πεδίου Άρεως και, επομένως, η κρινόμενη αίτηση, κατά το μέρος που στρέφεται κατά της παράλειψης της Διοίκησης να ικανοποιήσει αίτημα με το εν λόγω περιεχόμενο, ασκείται απαραδέκτως. Ανεξαρτήτως, όμως, τούτου, το Πεδίο Άρεως αποτελεί κοινόχρηστο άλσος εντός του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου των Αθηνών, εξομοιώνεται δε, κατά τα προεκτεθέντα, με τα δασικά οικοσυστήματα και απολαύει της ιδιαίτερης προστασίας που θεσπίζεται στο Σύνταγμα και στο νόμο για τα δάση και τις δασικές εκτάσεις. Πρόκειται, συνεπώς, για αυστηρώς οριοθετημένο

και προστατευόμενο χώρο, ως εκ τούτου δε, θα ήταν αλυσιτελής η υποβολή αιτήματος για χαρτογράφησή του.

18. Επειδή, κατόπιν τούτων, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί.